

1500-talet

Sverige och världen

Idag ska vi gå igenom följande...

- ▶ Medeltiden går mot sitt slut.
- ▶ Idag ska vi börja med den nya tidens första tid 😊
- ▶ Den nya tiden är oerhört spännande!
- ▶ Vi ska studera både Sverige och världen!

Slutet av 1400-talet

- ▶ Land i sikte!
- ▶ 12 november 1492 siktar Spanjorerna land! Columbus kommer fram till Amerika!
- ▶ Upptäckten av Amerika brukar benämnas som början på den Nya tiden!

Den nya tiden!

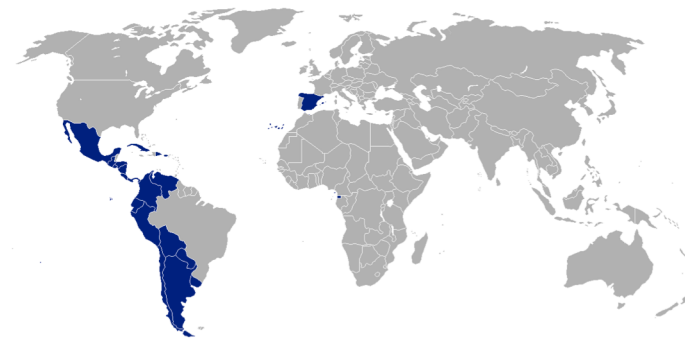
- ▶ Tiden inledde en nya period - därav namnet.
- ▶ Upptäckte nya världsdelar.
- ▶ Folkmängden i Europa började öka igen.
- ▶ Handeln spred sig i samhället.
- ▶ Nya tankar inom religion, synen på människan samt solsystemet.
- ▶ Starkare kungamakt - stora arméer och stark central förvaltning.

Världen 1500-talet

- ▶ Under medeltiden gick de viktigaste handelsvägarna från Europa österut.
- Sidenvägen bla.
- ▶ Det Osmanska riket växte sig mycket mäktigt - tog ut tull och skatter på handeln österut.
- ▶ De Europeiska länderna ville ha tillgång till kryddor, elfenben guld och silver. Var tvungna att finna andra vägar än den som spärrades av Osmanska riket.
- ▶ Portugiserna började med att sända ut flott expeditioner. Vi kollar på bilden på sidan 61 i läroboken!
- ▶ Columbus gav sig ut för att finna sjövägen till Indien....fann Amerika!

Spanjorer och Portugiser

- ▶ Spanjorerna skickade ut mängder av flottor - byggde upp ett stort kolonialrike i Sydamerika.
- ▶ Portugiserna seglade främst österut - kom till Afrika och Indien! Men även till Brasilien.
- ▶ Portugiserna upprättade inte kolonier i samma utsträckning som Spanjorerna utan oftast upprättade man handelsstationer.

Konsekvenser - för Europa.

- ▶ Vad fick detta för konsekvenser?
- ▶ Spanien och Portugal blev rika handelsnationer.
- ▶ Guld, silver och andra lyxvaror började spridas till Europas länder.
- ▶ Spanien blev en stormakt. Skaffade sig kolonier runt om i världen.
- ▶ Europa började få övertaget.

Konsekvenser - för världen.

- ▶ De stora Indianrikena - Inka och Aztek, gick under i sin kontakt med Spanjorerna.
- ▶ Spanjorerna var militärt överlägsna.
- ▶ Européerna hade sjukdomar som Indianerna inte hade någon motståndskraft emot så som smittkoppor, influensa och andra sjukdomar.
- ▶ Indianerna blev i det närmaste utrotade eller förslavade.
- ▶ Att säga att världen upptäcktes var fel. Det bodde ju redan människor på dessa platser.
- ▶ Påverkan i Afrika och Asien blev mindre.
- ▶ Indier och Kineser var vid 1500-talets början ofta ekonomiskt överlägsna européerna. Var heller inte känsliga för sjukdomarna som européerna hade med sig.
- ▶ Byggde handelsstationer längs kusterna. Större än så blev inte påverkan här.

Uppgifter

- ▶ Varför blev konsekvenserna mer allvarliga i Amerika än i Asien när Européerna anlände?
- ▶ Gör en sammanställning av konsekvenser av de nya kontakterna mellan kontinenterna.

▶ **Eu**

Amerika

Asien

▶ Ex. Blev rikt.

Sverige på 1500-talet

- ▶ Under medeltiden ingår Sverige i Kalmarunionen.
- ▶ Finns inget egentligt Sverige - ingen flagga, inga klarar gränser osv.
- ▶ Alla är inte nöjda med att Sverige ingår i Kalmarunionen
- ▶ Krig mellan Sverige och Danmark.
- ▶ Stockholms blodbad.

Gustav Vasa

- ▶ Krönt till kung den 6 juni 1523.
- ▶ Skapade det moderna Sverige.
- ▶ Reformationen.
- ▶ Centralisering
- ▶ Envælde
- ▶ Uppror
- ▶ Arvkungadöme
- ▶ Till trots Gustav Vasa bygger upp en starkt statsmakt.
- ▶ Läger grunden till framtida stormakt.

Uppgift

- ▶ Reformationen.
- ▶ Ta reda på mer om reformationen och sammanfatta vad du vet om den.
- ▶ Fokusera på:
 - ▶ Vad är reformationen?
 - ▶ Vad ledde den till?
 - ▶ Vilka länder valde att bli protestantiska?
 - ▶ Reflektera över varför Gustav Vasa valde att bryta med den Katolska kyrkan.